

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilttérre 50 fillér.

Feloldó szerkesztő:
DÉKÁNY MIHÁLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és leltulajdonos:
STRAUSZ SÁNDOR.

A jellem talpköve.

A jellem legszebb tulajdonsága és mintegy talpköve az erély. Az emberek nagyon különböző módon képzelik magukban ezt a fogalmat, némelyek akarataknak, tett erőnek, bátorságnak, kitartásnak, elszántságnak nevezik, mert nem bírnak világos fogalommal annak valódi lényegét illetően.

Az erély egy benső szellemi erő, egy hatalom, mely nyugodtan szendereg gyakran nagyon is egyszerű ember kedélyében, s kell hogy valami külső ok vagy serkentés által felébresztessék, a villanyszikrához hasonlóan. Ilyen külső serkentésül vagy megindításul szolgálnak az akadályok, melyek még a legelőnyösebb viszonyok közt élő ember életébe is lépnek élete útján, kisebb vagy nagyobb erővel ellenszegülve minden törekvésnek.

Hogy ezzel a nyílt vagy rejtett ellentétállással megküzdhessünk, azt legyőzhessük, ami ellenséges hatalomként minden törekvésünket, minden haladásunkat meggátolja, oly erőnek csiráját ülteti keblünkbe a jószágos, mindent kielégítő anyatermészet, mely a növekedő nehézségekhez arányitva óriássá is fejlődhetik, kinek támadása mindent leront, ami útjában áll.

Ez a midenkör és mindehol győző hatalom vagy erő: az erély, mely azonban csak akkor győzhet, akkor érheti el a kitűzött célt, ha ikertestvérével, a türelemmel egyesül. Csak akkor képeznek tökéletes egységet vagy egészet, ha a két fél elválaszthatlanul egyesül.

Türelmen erély nélkül csak tompa, együgyű megtagadás, erély türelem nélkül szilaj, tomboló vihar, mely vakon ront és dúl.

Csak az olyan cselekményt, melyet bátorsággal kezdünk, kitartással folytatunk és erőteljesen végre is hajtunk, nevezhetjük erélyes eljárásnak, s olyan embert, aki ily módon cselekszik, erélyes jelleműnek.

A természetben mindenütt találjuk az erély nyilvánulásait, a legkisebb mag csirájának bizonyos erélyt kell kifejtenie, hogy a földbe furakodjék, a leghitványabb bogár is küzd, amíg utat tör magának a földből a verőfényes világosság felé, hogy jelentéktelen létét folytathassa, a csillogó színű lepke is először szét kell fesztenie börtönét, mielőtt gyönyörteljes rövid életét kezdené, virágról virágra szállva és párválal enyélve, a lágy fuvalom is gyakran orkánná fejlődik, szóval, mindenütt működik ez az isteni szikra, csak az ember lelkében ne lakóznék az? Csak az embertől lenne megtagadva ezen benső erő?

Az erélynek nemcsak az a feladata, hogy a külső akadályokat legyőzze, melyeket a viszonyok gördítenek utunkba, legelső teendője volna saját hibáink, rossz szokásaink, gyengéink ellen intó háborúra kelni, mert — legyünk csak igazán őszinték —

el kell ismernünk, hogy a minden magasabb cél felé való haladásban leginkább gátolnak saját hibáink és aki azokat fel- és beismeri és erélyesen küzd boldogságának leggonoszabb ellenségével, aki azokat le tudja győzni, kiirtani, az bátran állhat ki bármilyen küzdőtérre, mert a legnehezebb harcban edzett ereje könnyen legyőz minden akadályt, minden nehézséget, miután a legdicsőbb diadalt kivívta, tudniillik azt: hogy saját hibáit legyőzte.

Tehát pusztítsuk, irtsuk irgalom nélkül hibáinkat, az önismeret legyen a hadvezér, hű szövetségesei legyenek a bátorság és erély a haditanácsban vegyen részt a türelem és kitartás, s akkor bizonyára el lesznek gördítve az akadályok, melyek a boldogság felé vezető utat elzárják.

Sokat, nagyon sokat ér az a magasztas, büszke öntudat, hogy önerőnkől küzdöttük át magunkat az élet viszontagságain és mindent, amit elértünk, csak saját törekvésünknek, törelmünknek, erélyünknek és kitartásunknak köszönhetünk.

Spekuláció a kivándorlók bőrére.

Az ország figyelme egyre inkább ráirányul arra a nagy nemzeti veszedelemre, melyet a folyton fokozódó kivándorlás jelent. A belügyminiszteriumban már el is készült az új kivándorlási törvény, mely hivatva van gátat vetni az ország erővesztésének. Külön bizottság elé is fog kerülni ez a javaslat, amit indokol a kérdés nagy hordereje.

Addig is, meg ez a javaslat törvényerőre emelkedik, sietnek azok a spekulánsok, akik munkáshusban utaznak, hogy biztosítsák maguknak a hasznot. Ezek közé tartozik egy most alakuló bank, amely közvetíteni akarja a kivándorlóktól Magyarországra kerülő tetemes pénzüsségeket. A neve Magyar-Amerikai Bank. Magyarországon ugyan nem alakul meg, csakis Amerikában. Állami banknak adja ki magát, ami egyszerűen nem igaz, mert aki Amerikában állami bankot akar létesíteni, annak az Egyesült Államok minden államában egy negyed millió korona biztosítékot kell letennie, erről pedig szó sincsen, mert az a bank csak csekély alaptőkével akarja megkezdeni életét, ha ugyan egyáltalán megkezd. — Hogy aztán kézen-közön mennyi maradna meg azokból a dollárokból, melyeket a kivándorlók keresvesen szerzett pénzéből hazaküldenek, annak az amerikaiak istene a megmondhatója.

Hazánkban az utóbbi öt év alatt gombamódrá szaporodtak a hangzatosabbnál hangzatosabb ugynevezett bankok, melyeknek körülbelül a feléről a pénz mostani drágulása alkalmával kisült, hogy se tőkéjük, se hitelük, s csak a szegény emberek becsapására utaztak. Ezek a nagyhangzú

bankok most mind kénytelenek becsukni a boltjukat. Persze a spekulánsok nem vesztenek vele semmit, csak a szegény emberek bánják a pénzüket.

Jó lesz tehát vigyázni erre az új bankra is. Mi csak két tanácsot adhatunk: az egyik, hogy senkise vágyakozzék a bizonytalanságba, maradjon otthon, mert ma is igaz még a régi közmondás, hogy legjobb otthon, — a másik bizonyára épp oly megszívlelendő tanács az, hogy aki mégis kívándorolt, ne bizza pénzét ujonnan alakuló nagyhangzú bankra, hanem küldje azon a közvetlen úton, amelyen biztosan meg is kapja, akinek szánta.

A tengerentútra származott honfitársaink munkaerejét és pénzét annyiféle módon aknázzák ki lelketlen kulfarok, hogy sohasem lehetnek eléggé vigyázatosak a kései bánattól pedig csak úgy menekülhetnek, ha bizalmukat nem pazarolják kétséges jövőjű vállalkozásokra és mindig csak azt az utat követik, mely már helyesnek bizonyult.

KÜLÖNFÉLEK.

Uránia.

Október hó 8., 9. és 10-én tartja városunkban vendégszereplését az Uránia magyar tudományos színház. Az intézet, melynek élén Dr. Molnár Viktor vall. és közokt. ügyi államtitkár áll, kizárólag a tudományt szolgálja s városunkban az utóbbi évek alatt tett sikeres vendégszereplése révén a közönségnek még ma is a legjobb emlékezetében van.

A színház városunkban három estére tervezi vendég játékat, melynek során bemutatóra kerül Pekár Gyula »Péncsüfélése« című Budapesten óriási sikerrel jubileumot ért darabja, A szerző elmond minden jól és minden rosszat a pénzről, a mit az ember létezésé óta neki köszönhet. Bámulatos a szerző megkapó invenciói ezen valóban nehéz és tágkörű tárgynak ügyes csoportosítás, melylyel a csodás állóképek és még csodásabb mozgók kíséretében megismertet bennünket a pénzzel, ezzel az egész világon uralkodó felséges uralom.

Ha Pekár Gyula nagy urániai sikerei s írói neve nem is csábítanak a közönséget a darab megtekintésére, ezek a mozgók egy magukban sikert biztosítanak a darabnak; majd mindegyike egy-egy színes, mulattató operette részlet, a Párisi tolvajok és betörők című pedig főler egy Sherlock Holmes szindarab felvonásával.

Második estén Japán kerül bemutatóra. A közel multban lejátszódott keletázsiai tragédia e főhősérfől már sokat hallottunk és olvastunk, a darab pedig mindent elmond, ami nekünk érdekes és tanulságos lehet. Mert sokat tanulhatunk ettől a keleti ro-

kontól, ki a művelt nyugattól a mérhetetlen tengerek által elzárva oly kulturát alkotott magának, mely dicsőséggel kiállotta a tűzpróbát, még az orosz nagyhatalommal szemben is. Aki szépet és poetikusat akar látni, az nem mulaszthatja el a darab megtekintését.

A harmadik est darabja lesz a **Virágok városa** — Firenze. E város nevéhez fűződik közép Európának, sőt a középkor végén s az újkor elején az egész művelt világnak minden tudományos és művészeti eseménye a renaissance forradalmának hullámai csapnak legmagasabbra, természetes tehát, hogy itt születnek legnagyobb apostolaink is, a Mediciak, Pittik stb. A darab a város ezeréves történetében a világirodalom és a tudomány legnagyobb és legfényesebb korszakával ismeret meg benünket.

— **Kinevezés.** A földmivelésügyi m. kir. miniszter Szenteh Dezső gazdasági szaktanári teendők végzésével megbízott földmivelésiskolai tanítót gazdasági szaktanárrá a IX. díjosztályba kinevezte s szolgálattételre továbbra is a csáktornyai áll. tanítóképző mellé rendelte ki.

— **Lődijazás.** A muraközi lötenyésztes emelése érdekében mult szombaton megtartott lödijazás alkalmával, melyről mult számban már részletesen beszámoltunk, a következő kisczagdák loví díjazattak:

I. Anyakancákért:

300 K díjjal: Lovrencsics János Őrség.

200 K díjjal: Dominkó György Domasinec.

100 K díjjal: Koprivec Márton Mura-szentmárton, Csamerika Antal Palinovec, Szobocsán István Tünderlak, Markács János Hodosán, — Blagusz János Hodosán, — Szabol András Palinovec, — Horváth Albert Nagystefánec, Jankász István Pálovec, Cseh János Domasinec, Fodor János VII. Hegykerület, Percsics Mihály Ormos, Kutják Mihály VI. Hegykerület, Sinkó Mátyás Majorlak, Laptus Imre Muraszilvagy.

II. Három éves csikókért:

200 K díjjal: Dominkó György Domasinec.

100 K díjjal: Blagusz János Hodosán, Antalasics Mihály Bottornya, Kutják Mihály VI. Hegykerület, Horváth András II. Hegykerület, Rob Elek Muraszilvagy.

A díjazás alkalmával a bíráló bizottság tagjai által a helyszínen adományozott összegből:

25 K díjjal: Bogdán Imre Martonhalom, Kodba István Muranyiárd, Lejtmann Károly Jursevec, Novák Mihály Murasiklós.

10 K díjjal: Vlahék András Hodosán, Debelec Antal Muraszilvagy, Vuri Mátyás Muraszilvagy, Vargha Mátyás Felsőkirályfalva és Pevec Vince Kisztefanec.

A 300, 200 és 100 K-val díjazott anyakancák és 3 éves csikók tulajdonosaik megoklevelet is kapnak s díjazott lovakat három évig kötelesek saját tenyészetükben megtartani és a következő díjazások alkalmával elővételni. A 25 és 10 K-ás díjakat nyert lovakkal gazdáik szabadon rendelkeznek.

— **A vármegyei legtöbb adót fizetők** 1908. évre érvényes bírándó névjegyzékének összeállítására, illetőleg kiigazítására és megállapítására vonatkozólag az 1886: XXI. tcikk 25—28. §-ainak rendelkezéseivel képest a m. kir. adóhivatalok által az alispáni hivatalhoz beküldött kimutatások f. é. szeptember hó 22-ik napjától szeptember hó 30-ig bezárólag az alispáni hivatalos helyi-

seben közszemlére kitéve, hol azok megtekinthetők és az azok elleni felszólamlások ugyancsak a fentebb említett napig lesznek szóval vagy írásban a vármegyei igazoló választmányhoz benyújtandók.

— **Házi ipari tanfolyamok Muraközben.**

Sárgulólevél, megszáradt haraszt zizeg-zárszva a járó lába alatt. A suhanó őszi szél kergeti a letarolt mezőn az ördögsekeret, a pozdorjává száradt kórót. A gazdaember már kevés munkát talál kin a mezőn, lassau, lassan visszavonul onnét s átadja magát a munka utáni édes pihenésnek. Bizony, bizony itt van az ősz! A 7 órakor konduló harang is jelzi annak beköszöntét. Rövidülnek a napok s megnyulnak az esték. A mezőről hazaszoruló gazda munkászege megpihenhet-e egészen? Nem-e talál az őszi és téli napon házatáján munkát? Elgondolható-e az? Nem! A szorgalmas ember még a legzordabb télen sem adja át magát a semmittevésnek, hanem hasznos munkával tölti el az áldott napot. Megtalálja ő minden napnak a terhet. A földmivelésügyi kormány is oda kíván hatni, hogy a kisczagdák serdülő gyermekeit a hasznos téli foglalkozásra tanítsa, szoktassa. Szakközgeivel hol itt, hol ott rendeztet házi ipari tanfolyamokat, melyek teljesen ingyenesek s megszerzettük a néppel a téli munkákat, melyek ugyerkölcsileg, mint anyagilag igen jó hatással vannak kisczagdáinkra. Ilyen házi ipari és gazdasági tanfolyamok lesznek a tél folyamán Muraközben Muravid, Hodosán és Drávavásárhely községeiben. E tanfolyamokon a háziipari oktatáson kívül gazdasági előadások is tartatnak, melynek célja a kisczagdák ismeretét bővíteni és megtanítani őket az okszerű gazdálkodásra, melyet követni manapság létkérdés.

— **Eltiltott borderítő.** A belügyminiszter eltiltotta a Hein-féle gyorsborderítonek valamint mindazoknak a borderítő szereknek az árulását, a melyek cinkgálicot vagy sárgavérűsöt tartalmaznak. A felsorolt szerek mérges tartalmuk és mint ilyenek, káros halást gyakorolnak az egészséges szervezetre.

— **Nemzetközi baromfi kiállítás Budapest.** A Baromfi tenyésztők Országos Egyesülete az idén november hó 28-tól dec. hó 1-ig nemzetközi baromfi kiállítást rendez, a melynek védnöke Augusztia főhercegnő, s ő cs. és kir. fensége, diszelnök Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter ur. A kiállítás igen sok d.j kerül kiosztásra s az állami és magándíjakon, érmeiken kívül a térdij háromnegyed része kerül kiosztásra. A kiállítás a városligetben levő gyönyörű iparcsarnokban lesz, a melyen a baromfi tenyésztés legfontosabb kérdései kerülnek megbeszélésre. A kereskedelemügyi miniszter teherszállítási kedvezményt engedélyezett s a nagygyűlés tagjai részére személyszállítási menedjkezdésményt is helyeztet kiállításba Tervezetek és bejelentési ivatekaphatók a Baromfi tenyésztők Országos Egyesületénél Budapest, IX., Üllői-ut. 25. Köztelek.

— **Leesett a fáról.** Golenkó János 12 éves fia Csáktornyan a Ternava partján levő vadgesztenye fákról folyó hó 25-én délután érett vadgesztenyét szedett. Hogy többet gyűjthessen, felment a fára is, de vesztésre, mert az egyik vékonyabb galy alatta letört s a szerencsétlen fiu a földre zuhant és kitérte a karát.

— **Talált járlat levelek.** Folyó hó 24-én a szentlonai vásár után Csáktornyan, a főtéren 4 drb lójárlat levelet találtak, melyek közül kettő Pongrác Mihály muracsányi lakos nevére, kettő pedig Ruzsics

Menyhért strececi lakos nevére szól, utóbbiak mellett egy kis jegyzőkönyvecske is volt. Tulajdonosaik a járlat leveleket átvehetik Csáktornya nagyközség jegyző hivatalában.

— **Merénylők a vasuton.** Szoklatlan eset történt a napokban Kiszszabadka vasútállomáson. Ugyanis két ember szállt be a vonatba, hogy Nagykanizsára utazzanak, jegye azonban csak az egyiknek volt. E miatt az egyik utast a kalauz leszállította a vonatról, mire a másik is leszállt. Mielőtt a vonat megindult volna, a leszállított utasok boszúból ráölttek a kalauzra, szerencsére azonban nem találták és a golyó a vonatvezető kocsijának a falába furódott. A merénylet után a tettesek elmenekültek. Most nyomozzák őket.

— **Az új törvény.** A gazda és gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvény 1907 évi nov. 1-én lép életbe. E törvény végrehajtása tárgyában kibocsájtott földmivelési miniszteri rendelet értelmében minden gazdasági külső cselédnek, állandó lakhelyén községi hatóságánál szolgálati cselédkönyvet kell váltatni, hol az új törvényre vonatkozó bővebb felvilágosítást is megkapja. A cselédkönyv kiadása díjmentes, de 30 filléres bélyeggel látandó el.

— **Felvételek a tapolcai vincellériskolába.** A tapolcai m. kir. vincellériskolában az 1908. évi január 1-én kezdődő egy éves tanfolyamra való felvételre pályázati kötelek: 1. Legalább 16 éves életkor betöltését igazoló keresztlevél vagy katonai könyv. 2. Irni és olvasni tudást igazoló iskolai bizonyítvány. 3. Ép, erős, egészséges, s a gyakorlati munkák végzésére alkalmas testalkatú igazoló bizonyítvány. 4. Községi erkölcsi bizonyítvány. 5. Szülők vagy gyám beleegyező nyilatkozata arról, hogy a felvett tanulót a tanév vége előtt az iskolából kivenni nem fogják s kötelező nyilatkozat arról, hogy a 6. pont szerint járó tápdíjat pontosan fizetni fogják. Ha a pályázó teljes koru, e kötelező nyilatkozatot maga tartozik kiállítani. 6. A felvett tanuló az iskolában lakást és teljes ellátást kap, s ezért felvételeg részletekben évi 240 K tápdíjat köteles a vincellériskolának lefizetni. A szegénysorsu polgárokat egész vagy fél tápdíjmentességgel is felveszik, ha szegénységüket hatóságilag igazolják. A pályázati kérvényben határozottan kifejezendő, hogy a folyamodó melyik módon kéri a felvételt, t. i. egész vagy fél tápdíj fizetésének köteleltéggel mellett vagy tápdíjmentességgel élvezzével. A felvételnél előnyben részesülnek azok, akik katonai kötelezettségüknek már eleget tettek, vagy attól véglegesen felmentettek, továbbá szőlőművelők, pincekezelők, kertészek, kádárok, illetőleg azok fia. Fehérneművel, ruhazzal, továbbá író- és taneszközökkel saját költségén tartozik a felvett tanuló magát ellátni. Az egy koronás bélyeggel ellátott s a fent említett okmányokkal felszerelt és saját kezűleg irt és aláírt kérvények a m. kir. földmivelésügyi ministeriumhoz címezve f. évi október hó 30-ig nyújtandók be a vincellériskola igazgatóságához.

— **A legjobb és legfinomabb** bortisztítószert a Globin. Hogy ez a szer elsörendű gyártmány, bizonyítja az a sok kitüntetés, melyben a készítő cég már részesült. Így legutóbb a Szt. Louisi világgkiállításán a Grand Prix-xel tüntették ki. Dacára elsörendű előnyeinek a Globin nem drágább más gyártmánynál és ezért nem szabad egy háztartásban sem hiányoznia. Kísérlelje meg mindenki és egy próba után állandóan ezt fogja használni. Mindenütt kapható. Vigyázzunk,

hogy a dobozon a Glóbin szó álljon, mert ezt a szót szabadság védi.

— **A gözgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái** Sopronban október hó 13 napján d. e. 9 órakor a Sopron városi villanytelepen fognak megtartatni. A kellően felszerelt vizsgálói kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez küldendők II. Rákóczi Ferenc utca 2 sz.

— **Pettauban** f. é. október 2-án nagy ló-, csikó- marha és sertésvásár tartatik.

— **Leeset a lóról.** Vidovics Pál csáktornyai kovács mesternek az inasa, Szketlics István 19 éves árva fiu folyó hó 25-én délután Medved Lajos boltornyai jegyzőnek a lovát arra felülve a Hencsey féle vendéglőbe akarta vezetni gazdája műhelyéből, hol a ló patkolás céljából volt. A honvéd lovat azonban az egyszerű kötőfékkel kellőleg zabolázni nem tudta, s a ló egy ugrásra alkalmával oly szerencsétlenül esett le a lóról, hogy koponya repedést s agrázkodást szenvedett és életben maradásához kevés a remény.

— **A Zalamegyei Honvéd Egyletből.** A zalamegyei 1848—49. évi honvéd egylet tisztikara tagjainak elhalálozása folytán ez idő szerint a pénztárnok kivételével — tisztikar nélkül van, ez okból az egylet tisztelt tagjai a tisztikar megállapítása céljából f. é. szept. 1-én e. 11 órakor Zalaegerszeg r. t. városházának nagytermében tartott gyűlésre meghívtak. Sajnos, a részvételre oly nagy volt, hogy a fent említett napra hirtetett gyűlésen csak egy honvéd bajtárs jelent meg, ez okból a gyűlés megtartható nem volt, s így az alapszabályok 20 §-a szerint újból összehívandó gyűlés folyó október hó 13-án délelőtt 11 órakor a már fent említett helyiségben fog megtartatni, a melyben a tagok a második gyűlésre is kellő számban meg nem jelenének, s a tisztikar ez uttal sem volna megalakítható. n. m. kir. belügyminiszteriumhoz a felosztás úgy az egylet vagyonáról való intézkedés végett jelentés fog tétetni

— **A Himnusz az iskolában.** A vallás és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy valamenyi iskolában a magyar himnusz költővel együtt két táblára legyen fölvonva. A miniszterium ezen hazafias dalt kinyomatta és egyelőre az állami iskoláknak megküldte. Jövőre a többi népiskola is megkapja a két táblát és ezeket az iskoláknak meg kell őrizniök.

— **Erdőéri és vadőri vizsga.** Ez év október 21-én s az erre következő napokon Szombathelyen erdőéri s vadőri vizsgákat tartanak. Azok, akik ezeket a vizsgákat letenni akarják, hiteles bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket folyó évi szeptember 30-ig a kir. erdőfelügyelőséghez Szombathelyre küldjék el.

Közoktatásügy.

Az új rajztanításról az elemi iskolában.

Irtá: Dienes Károly,
csáktornyai áll. tanítóképző tanár.

IV.

A természet után való rajzolás (IV.) tanításunkban a következő nagy fokozat és a tanulóknak egyuttal a legnehezebb is; nem csak azért, mert a pozitívabb, a közvetlenebb tárgyi megismerés tágas térénuma, hanem, mert egyuttal ez az a térénum, ahol a szabadságnak, a fantáziának és illúzióknak — melyek a gyermeket minden dolgában s így a rajzolásban is főként vezérik — a

hatalma majdnem teljesen megszűnik s a gyermek szörnyen nehezen vehető rá a tartós, vagy állandó megfigyelésre; önkéntelenül is érzi, hogy ez már nem játék, hanem gondot adó munka. Előbbeni bátor vonásait bizonytalan vonalok váltják fel s a legesélyesebb sikertelenség is könnyen kedvet szegi s minduntalan észre fogjuk venni, hogy bizony növédekünk szívesen ka'andoznak vissza az előbbi szabad mezőkre s többnyire a kitett, vagy előrajzolt dolgokat is még mindig inkább emlékezetből, mint állandó s részletes megfigyelés után készítik. Az előző fokozat, a szemlélet nyomán való rajzolás bevezető stációja — még csak megyen, mert a rövid ideig tartó szemlélet, beszélgetéssel összekötve még nincs terhére a gyermeknek, ha azután szabadon munkálkodhatik; csak az illúzió nélkül való, erős és állandó figyelést igénylő munka az ő ellensége.

Nagy körültekintéssel kell tehát ezt a fokozatot — ha már egyszer idáig jutottunk — kezelni. Eleinte ez is csak hosszabb szemlélet alapján való rajz legyen, csak később — hogy már lassan teljesebb, a valóságnak megfelelőbb rajzot készíthessünk — maradjanak a tárgyak mindvégig előttünk, hogy a rajzot többször összehasonlíthassuk a tárggyal és tökéletesíthessük.

Midőn már nem annyira szemlélet nyomán, mint inkább valóban természet után rajzolunk, ezt legajánlatosabb levelekkel kezdeni, melyeket friss, vagy préselt állapotban adhatunk mintakul. Itt ceruza előrajz, — különösen az egyszerűbb formáknál alig szükséges, mindjárt festhetjük azokat eredeti színükben. Ne nyújtsuk azonban ezen stádiumokat hosszúra, hanem legyünk változatosak; hamarosan hozhatunk egyszerű formájú és színű virágot, lepkét, bogarat, szövet mustrákat, hogy a formák és a színhatások eltalálásába minél jobban belegyakorolják magukat növédekünk. Növényekből olykor tűzhetünk ki egy—egy ágat úgy is, hogy az mindjárt valami dekoratív gondolatot fejezzen ki. Szükséges ugyanis, hogy a tanuló lassan a gyakorlatok végélfját is lássa, mert éppen az volt eddig is egyik legnagyobb hibánk, hogy éveken át gyakorlatokat végeztettünk, melyeknek végélfját a tanuló vagy soha, vagy csak évek múlva ismerhették meg.

Mint hogy a növédek csak úgy képesek a különféle színváltozatokat festékeikből előállítani, ha jól ismerik festékeiket s az azokból előállítható színeket, azért erre különösen az u. n. esetgyakorlatok keretében is nagy súlyt kell fektetni. Eleinte egyszerű, tipikus, később természetes levél, vagy egyéb formákat rajzolunk a táblára s azokat a tanuló különböző színekkel, tetszésük szerint előrajzolás nélkül (primán) festék papírjára. Ez igen hasznos gyakorlat, de csak kis határok között alkalmazható, mert a tanuló e gyakorlatokat kevéssé szeretik. Ennek azonban meg van a pszichológiai oka; egy esetvonással csak a folthatást lehet visszaadni, azzal kell a formát, a tárgyat kifejezni, tehát azt a folthatást jól el kell találni, ami nem könnyű dolog; továbbá csak egészen egyszerű, könnyű formákat lehet így visszaadni, a tanuló pedig szeretne inkább plasztikusan, színesen dolgozni és a folthatásban tett hibákat, fogatkozásokat árnyékolással, vagy részletekkel helyreütni. Az esetgyakorlatok neki némileg szárazok, azért nem is szabad azokat túlhajtani, sokat alkalmazni. Az ilyen egyszerű (monochrom) esetgyakorlatok inkább később, a tervezésnél veendők elő gyakrabban, ahol jelentőségük jobban előtérbe lép.

Egyébként a fekete színnel való silhonett-szerű festések akkor van leginkább helye, midőn olyan dolgokat, miket már rajzolunk, vagy ismerünk, most folthatásban akarunk kifejezni; mert a kifejezőképesség fejlesztésére ez igen jó gyakorlat, mivel élesvén a szín, a figyelem teljesen a formára és a kifejezésre fordítható. A nélkül tehát, hogy ezt a gyakorlatot unalomig vinnök, amikor azt jónak látjuk, mégis gyakoroljuk minél többször a többi eljárással váltakozva, mert rajzbeli értelmességünk kifejlesztésére nem ismerek hatásosabb gyakorlatot, mint ezen sematikus eljárást. Bármit rajzolunk, levelet, edényt, házat, állatot, stb. próbáljuk azt aztán feketén előállítani egészen folthatban, vagy kontúrban lehetőleg emlékezetből. Ez is természet után való rajzolás, de inkább, sematikusra (ant); arra való, hogy a már egyszer megismert, megrajzolt most már emlékezetből egyszerűen, de de lényegében hibátlanul ábrázoljuk.

Ne hanyagoljuk el — midőn azt változatoság szempontjából is alkalmasnak látjuk — az általunk a táblára előrajzolt kézügyesítő és szemérmék fejlesztő gyakorlatokat sem, melyekhez bő anyagot nyújtanak akár a természetes, akár a

geometria síkformák. A fokozatosság megállapításánál csupán arra legyünk figyelemmel, hogy az egyszerűbb formák után jöjjenek a tagozottabbak.

Sokan a mértani testek rajzoltatását ki szeretnék küszöbölni teljesen az iskolából azon tapasztalati tény alapján, hogy amíg az iskolai rajztanításnak majdnem egyedüli magvát képezte a mértani testek rajzolása, alig mutaikozott látható eredmény. Hát annak a nagy eredménytelenségnek mindenesetre nagy oka voltak, de új rajztanításunkban a tipikus mértani testek stádiumát teljesen mellőzni igen nagy hiba volna, hiszen minden természetes tárgy formája mégis csak azokra vezethető vissza, Nemcsak természetellenesen, de paedagogia ellenesen is járnánk tehát el akkor ha a minden térbeli formák típusait, legegyszerűbb formáit melyeknek összetételéből áll minden forma, figyelmen kívül hagyjuk.

A mértani testek, melyek a tanuló érdeklődését állandóan lekötini nem tudják, csak közbenkben a felfogás támaszául, könnyítésére vétessenek elő, mégpedig vagy a megrajzolandó természetes tárgyak előtt közvetlenül, hogy azokból származtathassuk a természetes formákat, vagy utólagosan hasonlítsuk azokat össze. Ezen állandó kapcsolatnak feltétlenül meg kell lenni a természetes és tipikus test között minden rajzolásnál, különösen eleinte, ha másként nem, legalább figyelmeztetés alakjában. pl. az alma gömb, a császe henger kup, a pénz-henger, stb.

Legelőször olyan természetes testeket rajzoljunk, amelyek a gömbből származtathatók. A gömb után az oválisra. hengere és kúpra, visszavezethető formákat vegyünk, egyuttal tanulmányozva az illető mértani testeket is. A görbe felületű testeket azért jobb előbb rajzoltatni, mert ott a távlati elváltozások nem olyan feltűnők; csak a kör elváltozásai itt lényegesek, amire nagy gondunk legyen. Modellünk vagy olyan nagy legyen, hogy az egész osztály lássa, vagy ami jobb egyes csoportok kapjanak egyet-egyét. A már rajzolt és jól ismert dolgokat rajzoltassuk mindenkor fejből is, modell, miuta nélkül, többféle kivitelben: nagyitva, kiseltitve, kontúrban, folthatban, vagy természetesen, esetleg változva a legkülönbözőbb helyzetekben, valamint csoportosítva.

Csak a gömbölyű formák után térjünk a nehezebbre, a szögletes testekre és pedig először a kockára. Mint előbb a kört, tanulmányozzuk alaposan a négyzet távlati elváltozását is. A kockánál egészen úgy járhatunk el mint a gömbnél kúpnál tettük. A testek főalakját, főtömegét, helyes arányait rajzoljuk előbb, a részletek csak azután jöhetnek bele.

Miután a tárgyak plasztikáját a megvilágítás, az önárnyék és vetítárnyék adja, ezt a három dolgot jól értesük meg s ezek feltűntetésében is mindig a legnagyobb egyszerűsége és értelmessége törekedjünk.

Az elemi távlati szabályok megismertetésével csinálnunk bányunk, mert azzal könnyen szétforgácsolhatjuk az eddigi tanítás sikerét is.

A távlati ismereteket a tanulóknak lehetőleg magának kell kiküzdnie, mert amit a tanuló átérteni felogni nem tud, az csak visszatartja haladásában. Perspektíváról tehát minél kevesebbet, csak a legfőbbet, azt is többnyire utólagosan korrekció a'akjában. Legjobb, ha a tanuló nem hozzuk olyan helyzetbe, hogy olyan feladatot kapjon, melynél a vonaltávlat szabályai dominálnak s ahol az élele hibák kirívóak. A perspektiva ne legyen végéle, csak segédeszköz az érettebb kor számára. Természetesen nem szabad ezeket sem egy húzóban rajzoltatni, csak kellő alkalommal és vegyítve a természetes formákkal. Az árnyék-tónus egységes legyen, melyben csak utólag jöhet a szükséges részlet. Egy-egy tárgyunk alapos tanulmányozása többet ér sok elméleti ismeretnél, vagy sok értelmetlen kapkodó megoldásnál. Rajzoljunk meg ugyanazon tárgyat homlok, alap és oldalnézetében, távlatban, folthatban, (silhonett) vonal-as, színes és tömeges megjelenésében, más tárgyakhoz való viszonyában.

Mint hogy a rajzolás ezen időben már kezd nehezebb, fárasztóbb lenni, változatosságra meg még nagyobb gondunk legyen. Rajzoljunk minél több természetes formát, levelet, virágot, lepkét, bogarat, madarat, stb. ceruzával, feketén vagy színesen festve. Sokat rajzoljunk fejből is; amit már természet után rajzolunk azt állítsuk elő emlékezetből a már ismert minden kivitelben. Ha a fejből való rajzolásra állandóan a legnagyobb súlyt fektetjük, lehetetlen, hogy jelentős sikerrrel ne járjon fáradozásunk!

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me, urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora, kam se predplate i obznano pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i poučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fl.

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

Odgovorni urednik:
LOPARITS R. JÓZSEF.

Glavni urednik:
MARGITAI JÓZSEF.

Izdatelj i vlasnik:
STRAUSZ SÁNDOR.

Na spomen Árpádu.

Pred dvema tjedni su orsačke svečanosti bile vu Pusztaszzeru. Sada je bilo jezero ljet da je Arpad knez, koji je magjarsku domovinu utemeljil vumrl. Ovu svečanost je zaisto narod naredil. Ni je vodila vlada ovu svečanost. Cela misel svečanosti je iz magjarskoga naroda glave izašla van. I tomu je odgovarala i svečanost. Na kolah na kočijah po cugu se je množina naroda dopeljalo vu Pusztaszzeru. Na pusti pod slobodnim nebom je bila držana sveta meša, narod je govor poslušal i pomolil se Bogu za celi narod. Na svečanosti je vladu Günther Antal minister pravice zastupal. Svečanost je lepa bila, nazočni su bili na njoj iz svake varmegije poslaniki.

*Jezero ljet je tomu, da je Árpád vumrl. On je utemeljitelj bil sadašnjega Magjarskoga orsaga. Kad je utemeljil Magjarsku, onda je vu Pusztaszzeru sa narodnm skupštinu držal.

K Árpádovom imenu se skopča cela svečanost, ali ipak ne samo jednoga imena nego jednog velikog dogodjenja svetek je bil to: svetek utemeljenja Magjarskoga orsaga. Vu Pusztaszzeru se je dogodilo to, da su vodje naroda jedinstvenu državu utemeljili i svezali su krvnu pogodbu, koja je i danas temelj našeg ustava. Da je ova pogodba jako mudra bila, da su tu fundament orsaga na stalno mesto položili, vidi se iz jezeroletne povesti Magjarskoga naroda. Došli smo med stranjske ljudi, stranjsku krv, koji su tak onda, kak i sada jalni, da ovu rodnu zemlju magjarski narod ima vu — rukah.

Došel je na nas tatar, turk, nemeč, rus. Pak ipak smo tu. Jaka ruka naših predjov njihova požrtvovanost i da su sve za svoju domovinu davali, nam raztolnači to, da još živi ovaj narod.

Jest ovaj narod na kojega Bog zna kaj sve namečeju oni, koje je on svojom krvjom branil vu sili. Bog zna ako nebi bilo magjara, kak bi sada Europa zgedala vun.

Čez stotina ljeta se je harcuval magjarski narod za kršćanstvo proti turkom proti poganu. Dok se je magjar harcuval, švabi englezi, francuzi su mirno sedeli vu zapečku. Oni su se vu školah vučili, te su veliki narodi postali dok se je magjar harcuval proti poganu. Magjarski narod je bil bašča proti svakoj navali, magjarski narod je branil kršćanstvo.

Pak kad je tak velikodušni bil, da je na ona mesta, gde su pogani magjare uništili, zabadav naszanil druge narode tote, hrvate srbe, rumunje i t. d. evo i ovu doborotu kak mu zahvaliju. Zabadav su dobili ovdj zemlju a vezda ne da bi poštuvali — magjarski narod, nekoi vagabundi se još proti magjarskomu zakonu postaviju.

Ali jezero ljet je dosvedočilo, da ovaj narod je vreden i drugi jezero ljet.

Sada po jezero ljetnici iznova sakupimo svoju jakost, da vu staroj sjajnosti nazaj postavimo Arpadovoga orsaga.

Ali vezda budemo mirno se trsili postaviti na visoko našu domovinu. Tak kak drugi narodi, sa delom, znanjem i skup držanjem, slogom. Svi narodi, koji živiju vu ovim orsagu se naj spomeneju ovoga svetka. Magjarska je pred jezero ljetni obladała narode da bude orsag iz nje i to Magjarski orsag. Ali vezda smo već svi jednaki. Svi smo braća jedne domovine deca, jeden nam je zakon jedne su nam dužnosti. Vnogo ga med nami siromakov, ali ravno za ove se najviše skrbi sada narodna vlada, da njim pomore. Ako budemo zdržali vu delu vu slogi i vu znanju, došlo bude i to vreme, da bude vu ovoj domovini svaki človek dobro mogel živeti, tak na ravnini, kak med gorah. Budimo složni.

Politički pregled.

Pogodba med Austrijom i Magjarskom je na hitroma zavustala. Već već si je človek mislil, da bude pogodba gotova i eto magjarski ministri su pretrgli dalnje pogadjanja i došli su dimo. I to zato jer vu Austriji su tak strašno prevzetni postali prama magjarom, svaki den su već i već zahtevali od magjarskih ministrov, nazadnje su zahtevali da naj magjarski ministri povekšavaju kvotu (porcija). Na to su se magjarski ministri tak razsrdili, da su tam ostavili švabe te su dimo došli. Ako austrijanci hoćeju pogodbu, naj dojdju k nam se pogajat.

Pak je i moči čitati vu novinah, da su se vu Austriji presenetili nad tem, da su magjari tak na hitro otišli. I švabi bi već radi pustili. Čuje se da bndu austrijanski ministri ove dneve došli vu Budapeštu da se dalje pogadjaju sa magjarskim ministri.

Vu Horvatskoj su se koalicionaši, to jest oni, koji su prije na vladi bili posvadi sami med sobom. Tak stoji sada stvar, da bi svaki već hotel kak drugi a zato bi — svi radi na kormilo ostali. Srbi su već istupili iz koalcije. Jedne novine pišeju da banu nije treba gledati za ablegate, naj se oni složiju sami pak naj se trsiju program napraviti takov koj bude na temelju zakona. — Ako to nebudu načinili oni, onda bude se već ban skrbil zato da si većinu stvori.

Magjarsko orsačko spravišće bude se oktobra 10-ga zišlo skup. — Kak novine pišeju tak ablegati, kak ministri se jako pripravljaju na ovo spravišće. Ministri budu više zakonskih osnovah dali nutri. Minister

predsednik Wekerle bude vu ovim nekoiim spravišću razjasnil položaj pogodbe med Austrijom i Magjarskom.

KAJ JE NOVOGA?

— Izložba konjah vu Csáktornyi. Septembra 21-ga bila je izložba medjimurskih konjov vu Csáktornyi. Došli su pogledat izložbu Árvay István varmedjinski podžupan i druga megijska gospoda vu velikem kroju, koje je csáktornyainski varmegyinski veliki sudec pozdravil.

Dopelano je bilo iz čakovečkog kotara 97, iz preločkog kotara 51 kubilah najveć s letošnjimi žrebići.

Nagradu su dobili za kobile sledeći gazdi:

Lovrencić Ivan iz Őrséga	300 K
Dominko György iz Domašince	200 „
Koprivec Márton iz Murasztmártona	100 „
Csemerika Anton iz Palinovce	100 „
Sobočan Štefan iz Tündérlaka	100 „
Markač Ivan iz Hodošan	100 „
Bagus Janoš iz Hodošan	100 „
Sabol Andraš iz Palinovce	100 „
Horvat Albert iz Štefanec	100 „
Jankász Štefan iz Palovec	100 „
Cseh Ivan iz Domašince	100 „
Fodor Ivan iz VII. distriktusa	100 „
Persics Mihály iz Ormoša	100 „
Kutnyák Mihály iz VI. distriktusa	100 „
Šinko Matyaš iz Majorlaka	100 „
Laptuš Imre iz Muraszilvagyá	100 „

Za 3 let stare žrebiće:

Dominko Gjura iz Domašince	200 „
Blaguš Janoš iz Hodošan	100 „
Antalašić Mihály iz Boltornya	100 „
Kutnyák Mihály iz VI. distriktusa	100 „
Horvat Andraš iz II. „	100 „
Rob Elek iz Muraszerdahelya	100 „
Bogdan Imre iz Martonhalom	25 „
Kodba Štefan iz Muranyirad	25 „
Lejtman Karoly iz Jurčevac	25 „
Novak Mihály iz Murasiklóša	25 „
Vlahek Andraš iz Hodošan	10 „
Debec Anton iz Muraszentkeresztla	10 „
Vuri Mihály iz Muraszilvagyá	10 „
Varga Matyaš iz Felsőkirályfalva	10 „
Pevec Vince iz Stefance	10 „

— **Željeznička nešreća.** 25-ga o. m. dogodila se velika nesreća na prugi Lirač poljeg Daruvara, pri kojoj su nadstradala dva ljudska života. Nesreća se je tak pripetila, da su kamenje vozili iz kamenika ov vlak je tresnul vu jeden drugi vlak, koj je težake vozil, Vodiči težakov, koji su na prednjem delu vagona sedeli, su pod kotače opali i ostali na mestu mrtvi. Drugi težaki su lehkežih ranah zadobili.

— **Na želudcu boležljiva i slaba** djeca potrebuju kriepku, nu vrlo lahko probavljivu hrano. U tu svrhu rabi kao najbolje od vajakda prokušano Nestléjevo brašno za djecu, vrlo fini mliečni dvopek-prašak, koji ukuhan u vodi daje vrlo ukusnu, kriepku i lahko probavljivu hranu. Rabi li se Nestléjevo brašno kao orimješa mlijeku to biva potonje vrlo lahko probavljivo a time se ujedno odvrća toli česta pojava želučnog ili črijevnog katara.

— **Vumorstvo.** Vu Viziszentgyörgy u Logozarovoj krčmi su se 15-ga o. m. dečki iz okolice zabavljali, čemu kak je vre to navodi, to je bil kraj, da su se počeli dečki svajavati i biti se. Vu tučnji je Skvorcz Pavel 19 ljet star dečak s jednomflašom tak vudril po glaví Flinecz Stefana 6 let staroga dečaka, da ga je krv odmah rezlejala za 4 dni vumrl. Istraga se vre vodi proti Skvorcz Pavlu.

— **Operacija iz velikodušja.** Vu Newjorku (Amerika) se je jeden milijunás Kook zvani iz ljubavi prama svojoj sestri dal operirati. Da oslobodi život svojoj betežnoj sestri, koja je bila na kraj groba, dal si je iz ruke krv pustiti i prenesti ju vu telo svoje sestre. Taki po operaciji je zdravlje žene počelo poboljšati. Kock je takaj zdrav, ali čuti slabost.

— **Strelal na vlak.** Iz Soprona pišeju, da su nepoznati lopovi strelali na noćni brzovlak, koji je iz Soprona vu Kanizu išel. Jedna kugla je predrła obluka, ali nikoga nije oranila. Redarstvo vodi ostru iztragu,

— **Kaj je novoga vu Trstu?** Ove dane su došli iz Amerike više 300 ljudi i med jimi bil je jeden tolvaj, kojega su spoznavali na putu već i nisu se dali orobiti. Kada su došli na štacionu vu Trstu, opazil je jeden dečko medjimorec, da nyegovih penez nega vu žepu. Odmah je napravil veliku larmu, da nyegovi penezi su vkradjeni. Zabadava je bilo sve. Dobro je on pospravil, koj jik je vkral. Sada je on tiho ozovirom penezi 2 jezer 800 koru, koje si je vu siromaški dečko tdžko zaslužil vu Ameriki i vezda nije mogel dalje od Trsta putovati vu svoju domovinu. Ostal je vu Trstu vu željezni fabriki gde si bude zaslužil peneze kaj bude mogel.

— **Velika dragoča** v Trstu. Napravila se je takova dragoča kruha. Dva tje-dni kak je bilo predi 1 kila kruha koja je bila za 12 korun vezda košta 16., koja je bila za 14 kor. vezda košta 18. Takova dragoča još nije bila kak je sada. Vnoge žene nemoreju svoju decu hraniti, već je vnogo dece na policiji, koje su sirote žene odpelale tam, kaj nemoreju hraniti.

Iz Trsta priposlal: Novak Mátyás.

Sve na zmes.

— **Golenko Jánoša** iz Čakovca 12 let stari sin je 25-ga ovoga meseca iz kostanijovoga drega opal, pak si je ruku potrl.

— Vu Csáktornyi su našli 24-ga o. m. redari četiri konjskih pašušov, izmed kojih su dva na Pongrac Mihalya, a dva na Ruzič Menyhérta pisáni. Dotični moreju pri varaškoj hizi dobiti izgublene pašuse.

— Vu Kisszabadki pri kolodvoru je konduktar jednoga putnika, koj se je bez karte hotel voziti, iz vagona iztiral, koj je na to na konduktara s revolverom pucati počel. Nije nikoga pogodil na sreću. Zločinitelj je pobegel.

— Vu dojučoj zimi budu se vu Muravidu, Hodošanu i Drávavásárhelyu gospodarstveni navuki predavali. Cilj je tomu, da si mali gospodari razširiju svoju znanost vu gospodarstvenih posliv.

Z A B A V A.

Uviek nesretan.

Zakonski par Sudski su se oženili iz iskrene ljubavi te su si sada samo sina želeli. I došel je na sviet, ali već prvi njegov korak u sviet nije bil sretan, jer njegov porod je mater koštal života. Ona je u porodu umrla, a otac mu, se je od žalosti nad gubitkom žene, nekoliko dni kasnije u bližnjoj sumici obesil.

Martin Sudski provalil je svoje mlade dane uzorno ali nesretno. On je u školi samo kastigu trpel, koje nije zaslužil. Na dan izpita je zbetažal, nije mogel izpitu pristupiti, te su ga svi ocienili, da nije betežen već lienjak, koj se je samo tak kazal, da je tobož dober dijak. Na izpitu zrelosti je napisal prevod iz latinskoga i gotovoga podskomče pod klupom dal svojemu slabijemu pajdašu, koj je onda liepo prošel, a Sudski je propal, jer da je tobož od svojega pajdaša prepisal.

Ovakove neprilike odmah početkom života čine navadno, da dotični čoviek zločest postaje, ali duša Martina Sudski se je brojila med izvanredne te je bila osviedočena da je napokon ipak plaća krieposti sreća, pak je on u sebi odlučil sve krivice i nepovoljnosti vitežki trpeti i podnašati.

On stupi u niekú trgovinu u posel, koja je slučajno već drugog dana njegovog službovanja izgorela. Kad je, dok gorelo, videl svojega gospodara u zdvojnosti skočil je u plamen za da barem kassu s novci obrani i iz ognja iznese. Posmudjenimi lasi, i punim tielom ranami od ognja iznese. — Posmudjenimi lasi i punim tielom ranami od ognja, pošlo mu je napokon za rukom željeznu, tako zvanu ognjo—sigurnu kassu razbiti te iz nje sve vriednosti iznesti. Ali papiri i banke su se u njegovih već rukah od ognja vužgale i zgorele. Kad je iz požara van izasel, pograbili su ga dva žandarara te je nakon tromesečne iztrage bil po sudu na šest miesecih tamnice bil odsudjen jer si je tobož pod plaštom požara hotel imetka prisvojiti, koj se je u ognjo—sigurnoj kassi, bez pogibelji da bi mogel izgoreti, nahadjal. Dok je bil u tamnici, spuntali su se radi nečesa arestanti. On je jednomu stražaru, kojega su napali, iz pomoć pritekel, a ov se je na njegovu nogu slučajno popiknul te je opal, na što su ga uzbunjeni kažnjenici lahko u svoju vlast dobili te su ga zatukli.

Sad je opet došel pred sud, jer da tobož on stražara nije branil hotel, već da mu je hotimce nogu podmetnul i na zemlju ga hitil. I za ovo je bil na pet godinah tamnice u Munkácsu odsudjen.

U svojoj nedužnosti i tum krivičnom odsudom postal je jak, te je jednoč iz vuze pobegel i proputoval je noćju svoju domovinu do granice i tako vušel u francezku, tamo se je pod krivim imenom nastanil i pošto je videl, kako ga sudbina nezasluzeno proganja, odlučil je samo dobro činiti.

Jednoč prigodom nieke sviečanosti — videl je, gde jedan poplašeni konj sa kočijom bieži proti dubokoj grabi. On skoči pred konja, pograbl ga za zvale, ali si pri tom izključu ruku, padne i kod toga bude prevoženi, jedna noga mu pretrgnjena i dva rebra. Tim je učinil, da konj s kočijom nisu u grabu opali. Medjutim se je konj okrenul na drugu stranu, zaletel se med hrpu ljudih te je povozil jednoga starca, dvie žene i troje diece. U kočiji nije nitko sedel — bila je prazna.

Ovo je bilo vitežko, junačko dielo; ali od toga hipa su se Martinu Sudski vitežka diela na toliko zamerila, da je odredil od sada potajno, a ne odprto dobro činiti, pak je u to ime pošiljal potajnice novce ženam, obterećenim diecom; ali muži njihovi su im novce oduzeli i u krčmi zapili, a topli reklecti, koje je na zimu priučenim delavcem poslal, su ovim bili stoprv na nesreću, jer na topla odiele nenavadni su se u njem oznojili i oznojili i onda stoprv prav zbetažali.

Niekoga bez gospodara okolo bludečega psa je k sebi uzet, ov je poslie niekog vriemena zastekel i šest ljudih nagrizel.

Za jednoga svoga mladoga prijatelja koj bi moral bil med soldate, je kupil namestnika (to je za ono vrieme bilo moguće), ali ov je u prvom ratu predal neprijatelju ključe od tvrdjave za plaću.

Sada si je Martin Sudski premislaval i došel na to, da novac više zla nego dobra prouzrokuje i da je bolje ljubav čoviečansku jednomu stvoru izkazovati nego ju med više dieliti. Anda je uzet k sebi jednu dievojicu, koja nije imala živih roditeljah (árva.) Ona u obće nije bila liepa, ali je posedovala druga plemenita svojstva svog nepokvarenog srđca, i ovu je on odhranil kak si otac diete odhrani. Žalibože bil je šnjom odviše ljubezan tak, da je ona to njegovo ljubezno ponašanje naprama njoj posve drugčijej tumačila te se je jednoč pred njega na koljena hitila i mu očitovala, da ga ljubi . . . !

Na to ju je pričel podučavati, da on šnjom kakti svojom kćerkom ljubezno postupa, a o ljubavi tu nema govora medjutim pošto on vidi, da se o njoj naravsko čustvo ljubavi budi, to će se on poskrbiti da joj vriednoga mladica za supruga najde. — Drugog jutra su ju našli pri njegovih vratih nožom u srđcu — mrtvu. Zaklata se je!

I sad je prestal takovu rolu igrati, kojom će nekoga usrećiti, pak se je zaklel, da će od sad na taj način dobro činiti, da će gledati svakom prilikom zlo prepričiti.

Kratko vrieme zatim saznal je slučajno da nieki njegov prijatelj kani iz osvete umorstvo počiniti. On bi zločinca lahko bil žandarom prepovedal, ali on si je preduzel zločin prepričiti, bez da zločinca uništi. U to ime se je po rečenom prijatelju dal o čina podpuno obaviestiti te je samo čekal na zgodan moment, kada će zločin osujetiti. Ali lopov kojega je čuvati hotel, je za njegovu nameru saznal, pak je svoje djelovanje onamo preokrenul, da je umorstvo ipak počinil i pobegel a Mertina Sudskia, koj je tobož za to znal, su prijeli i zatvorili.

Tužba državnoga odvietnika u tom zločinu proti Martinu Sudski bila je majstorski složena. U njoj je bil cielei život Martinov pisan, njegovo dietinstvo, kako je tobož još kak dijak pri izpitih varal, njegova smielost pri pokušaju prve tatbine, njegovo zlobno sudielovanje pri buni u tamnici, —

njegova vuza u Munkácsu, njegovo biežanje u Francezku pod krivim imenom.

Ovde je državni odvičnik na najvišji stepen svoga sudačkoga znanja razvil svoj govor, te je žigosal toga farizeušu tobožnje dobrote, toga pokvaritelja poštenih obiteljnih koj je, za da tamo novce svojih ženah zapijaju, ovoga himbenoga tobožnjega dobročinitelja, koj si je svojimi škodljivimi prikazi kanil nezdravi popularitāt priskrbeti, ovu strahotu pod plaštom tobožnjeg čovjekoljubja. — Nadalje je opisival u obtužbi najernije prefriganu zlobu toga zločinca, koj je stekle pse polovil i med ljude natieral koj je spogibelju života svoga zaustavil poplašenoga konja, za da ga s veseljem gleda kako će se u hrpu ljudih zaleteti i starce žene i diecu zgaziti. Ovakova ništarija bila je na svaki zločin pripravna. Sigurno je bezbrojnih zločinah počinil, za koje se neće nikada saznati. Jezera razlogah postoji za stalno držati, da je sa onim, po njem kupljenim soldatom, koj je ključu tvrdjave za dobru plaću neprijatelju predal, u sporazumu stal te tako odurnoga izdajstva domovine dielnikom bil.

Kaj se tiče one dievojke bez roditeljah koju je on odhranil i koju su našli pred pragom njegove sobe mrtvu, tko je drugi umoril nego on sam? — To umorstvo je sigurno bila posledica nečudorednog i razkalašenog njegovog života sirotom dievojkom, a u svrhu, da plod toga življenja pokrije! — Poslie tolikih zločinah nebi niti potrebno bilo, da se sa njegovim poslednjim zločinom pozabavimo, jer već ovi ovde nabrojani su dosta. Makar da je on u slanju svaki zločin počinil, a onda ga licumerstvom prikriti. Za ovakovog čovieka nema dosta stroge odsude. On ne samo da je zločinac prve vrsti, već se onda još zna kak najneđužnije diete pretvarati tak, da sudce može do sdvojnosti dovesti.

Usljed ovakove obtužbe je njegov branitelj mogel jedino na to plaidirati, da je njegov branjenik nor i da je čin u norosti izvel i da kakti takov spada u ludnicu a ne na stratište.

Počinjeno umorstvo, koje je njegov prijatelj iz osvete počinil, a Martin hotel prepričiti bez da si prijatelja prepove, bilo je sada njemu samomu pripisano i on bude obsudjen na smrt a občinstvo je bilo zadovoljno da se je takovog zločinca, kak ga državni odvičnik opisal, riešilo.

Smrt Martina Sudskia je bila slična životu njegovog dietinstva, najme uzorna ili nesretna. On je pošel na stratište bez ikakovog straha, njegova saviest je bila čista, jer je bil nedužan, pak je naprvo stupal ozbiljnostju mučenika, koju je prisutno občinstvo za njegovo pokvarenost i surovost srca držalo. Neposredno prije svog zadnjeg časa, je krvniku potiho povedal, da je cieti svoj imetak u testamentu njemu ostavil, za kojega zna, da je veliki siromak i otac mnogobrojne diece. Krvnik nad tum viestju sav uzrujan, postal je u svoje žalostne službe vršenju nesiguran, pak je moral trikrat mečom zasieči, dok je tekar na tretji krat glavu svoga dobročinitelja odrubil.

Tri mieseca kasnije saznal je nieki dobru prijatelj Martinov, kad je iz dalekog putovanja domov došel, žalostni konac toga vrloga čovieka, čije zasluge za čoviečanstvo su mu dobro poznate bile. — Za da tu nepravednu sudbinu barem dielomično izglati na koliko mu to bude moguće, kupi na groblju dolično miesto za grob pogabljenoga prijatelja na vekivečna vriemena, naruči

za grob liepi spomenik iz mramora te sam napiše spomenicu, koja se je imala u spomenik uklesati i koja je glasila ovako:

Tu počiva u miru božjem
Martin Sudski,
S cielog srca vručine,
Priatelj ljudski.

Drugog dana ga je kaplja udarila i on umre.

Polag svega toga je pogubljeni svoj grob, i spomenik dobil, jer su stroškovi već unapred plaćeni bili. Ali majstor kojemu je bilo poviereno onu spomenicu u spomenik uklesati, se je pri tom dielu zabunil i krivo razdielil pojedine slovke, te je onda taj siromaški prijatelj čoviečanstva dobil na svoj spomenik napis:

Tu počiva u miru božjem
Martin Sudski,
S cielog srca vruči
Neprijatelj ljudski.

I ovak ga je, ne samo za života, već i po smrti nesreća proganjala, kaj se medjutim i mnogim drugim događja.

Em. Kollay

Barica po modi.

Navek nobl, navek hajter,
Navek ljepa, und so vajter,
Navek friška kak koštuka,
Nemiruje ni trenutka,
Naša Bara novog kroja,
Na njoj vam je tristo boja,
Vse se klanja kud god hodi,
Barici po modi!

Čudna vam je naša Bara,
Stovateljka vsih Bazara,
Viener, Pester, Nürnberger,
I vsakojački »erger, perger,«
To su njoj za peldu roba,
Naše mrzi tja do groba,
Tudje više srcu godi
Barici po modi!

Kad na plesu gdo njoj veli,
Žnjom da čardaš plesat želi;
Na ih vajs ja niks ungaris,
Tanc nur Valcer, Kadri! Sotiš!
Pak dok čardaš još naš traje
Za ples Bara niš nedaje,
Povsud je tak kud god hodi
Barica po modi!

Jó estél! njoj ti govori,
Kut nam! ona odgovori!
Jó étvágyat! gdo njoj vikne
Tanke! tanke! ona skrikne
Vse se vrteč, paze li ljudi
Kak vam ona nemški bludi
Povsud je tak, kud god hodi
Barica po modi!

Oj Barica, duša moja,
Kamo ti je pamet tvoja?
Nášeg roda dete male,
Kaj si rod svoj mrziti stalo?!
Tudje evo ljubeč svuda,
Postala huš bogme huda —
Svet se smije, kud god hodi
Barici po modi!

Iztekla je bistra voda.

Iztekla je bistra voda,
Njoj je ime Drava,

Po njoj plava škatuljica
Srebrom okovana.

Vu njoj sedi devojtica
Z Nemškoga orsaga.

»Nesem, nesem devojtica
Z Nemškoga orsaga.»

»Nego jesem devojtica
Trih sinekov majka.»

Prvi sinek vu Čakovcu
Liste rezpišuje.

Drugi sinek v Českoj zemlji
Čehu odgovara.

Tretji sinek vu Budimu
Vsom Budinom vlada.

Ruža turobna.

Ruža! turobna si,
Da vre moja nisi.

Dok si moja bila,
Ružica si bila.

Lice črlenoga
Srce veseloga.

Srca veseloga,
Venca zelenoga.

Ve po logi hodiš,
I vu tugi živiš.

Vincek Tršič.

Den za dnevom naglo nam prehaja,
Ljeto se k ljetu hitro pribraja;
Vživajmo zato doklam je čas —
Mortli več k ljetu nebude nas!

Vincem rumenim najte vkanjuvat;
Kakvom god cvikom najte vrkanjuvat;
Naj nam se toči vino kak cvet —
Naj bude staro jezero ljet!

S krumpira žganica grda je stvar,
Pravomu vinu nigdar ne par;
To neka znade vsaki birtaš —
Drugáč hum delal za nje rovaš!

Mužek medjimurec grozdice preša,
Nikaj zlocestog vu nje ne meša!
Doklam bu obstal celi ov svet —
Bog nam poživi medjimursku klet!

Vince medjimursko vince je pravo,
Glavi i srcu jako je zdravo!
Pil ga bu zato gospon — i muž —
Makar se grozi: »pernata vuš!»

Gost: Kelner, ja budem platil! Imam sedem zemlji i jednu kupicu pive.

Kelner: To je 23 krajcarov. Nego prosim onda dragoga gospona, da drugiput ožedneju, naj si sobom vzemeju kupicu pive pak naj idu k peku.

559 2-10

A PAULA

sóskúti

FORRÁS természetes hazai diuretikus gyógy-
ásványvíz. Leghírneveesebb orvos-professoraink
kiváló gyógyeredményeket érnek el vele minden-
nemű hurutos gége-, epe-, vese-, hólyag- és májbetegségeknél és a legakutabb gyomor betegségeknek is
biztos hatása van.

Folséges és különleges gyógyszer gyomorégés ellen és vizeleti zavaroknál.

Kapható minden jobb fűszer- és ásványvízkereskedésben.

Muraköz és Alsólendva egyedüli főelarusítói:
STRÁHIA TESTVÉREK Csáktornyán.

NESTLE-JEVO

BRÁŠNO ZA DJECU
(Kíndermehl)
Davno priznana hrana za zdravu i bolesnu djecu kao što i bolujuće na želudcu.
Zaštićuje i čuva proti povraćanju, proljevu i kožnim osipinama.
Sadržaje najbolje alpinsko mlieko
Brodare „O njezi djecu“ šalje na zabtjev badava **HENRI NESTLE**,
Beč, I., Biberstrasse II.
Sebeva se u svim ljekarnama i drogerijama po K 1 90

Gabona árak. — Ciena žitka.

mmázsa	1 m.-cent,	kor. fill.
Buza	pšenica	18.00 —
Rozs	Hrč	15.00 —
Arpa	Ječmen	14.20 —
Zab	Zob	14.40 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	12.65 —
Fehér bab uj	Grah belí	18.60 —
Sárga bab	„ zúti	15.20 —
Vegyes bab	„ zrněšan	14.80 —
Kendermag	Konopljeno seme	20.00 —
Lenmag	Len	22.00 —
Tökmag	Koščice	18.00 —
Bükköny	Grahorka	15.00 —

BUTOR

Asztalos és kárpitozott valamint vas- és rézbutorok nagy raktára.

Schwarz Lipót Varazdin.

Legolesőbb legelőnyösebb bevásárlási forrás teljes menyasszonyi kelengyék, szállodák vendéglők és magánosok részére.

Képes mintakönyv kívánatra ingyen.

Hirdetések felvételnek e lap kiadó-hivatalában.

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az összes rovarokat gyorsan és alaposan kipusztítja; üvegben —30, —60, 1. — és 2.— koronáért kapható

TIRGRAM TINKTURA

csakis Poloskák ellen üvegekben —40, —80, 120, 260 és 5. k. kapható minden jobb drogériában, fűszer- és festék-kereskedésben, ahol Tirgram-Plakátok ki vannak függesztve. Ügyeljünk a „TIRGRAM“ névre. Gyár: Budapest, IV. ker., Károly-utca 1.

Kapható: **Stráhia Testv. és ifj. Premecz Miklós** cégnél.

Kitünő

tábla alma

kapható:

tetszés szerinti mennyiségben

Stern Miksa

... kereskedőnél, Stridó ...
561

HIRDETMÉNY.

JURCSÉVEC KÖZSÉG tulajdonát képező, a kisszabadkai vasúti állomás közelében levő

községi koresma

1907. évi október hó 6-án délután 2 órakor

kezdődő nyilvános árverésen 1908. január hó 1-től számítandó 3 évi időtartamra Jurcsévecen a községbírónál haszonbérbe fog adatni.

Árverési feltételek a szoboticeai körjegyzőnél betekintheők.

Jurcsévec, 1907. szeptember hó 27.

Pubr Mihály
jegyző.

Loucsarics Antal
bíró.

Arverési hirdetmény.

OREHOVICZA KÖZSÉG alulírott eljárósága ezennel közhírré teszi, hogy a közbirtokosság tulajdonát képező 22 népsorszám alatt levő

koresmahelyiség

meléképületeivel és konyhakerttel együtt 1907. évi október hó 7-én d. e. 9 órakor az orehoviczai körjegyzői irodában nyilvános árverés útján 1908. évi január hó 1-től kezdődő 3 évre bérbe fog adatni.

Árverési feltételek az árverés megkezdése előtt fognak megállapíttatni.

Orehoviczán, 1907. évi szeptember hó 26-án.

Pintarics Pál
körjegyző.

Sengula Alajos
bíró.
560 1—2

Iparos és kereskedő előfizetőink czégét
e rovatban díjmentesen közöljük.

IPAROS és KERESKEDŐ előfizetőink névjegyzéke.

Iparos és kereskedő előfizetőink czégét
e rovatban díjmentesen közöljük.

Bádogos:

Hübsch Manó, (faszénraktár) Csáktornya
Dorner Sándor

Börkereskedő:

Mayer Testvérek, Csáktornya

Borbély és fodrász:

Nádasdi Nándor, Csáktornya
Mik Szilárd,

Butoraktár:

Schwarz Lipót, Varazdín

Czukrász:

Kertész Lajos, Csáktornya,

Czipész:

Masztnak József, Csáktornya

Divatáruhá:

Herzer Izidor, Csáktornya
Liszt és Brodnyák, Stridó

Eredeti Singer varrógépek:

Singer Co., Árpád-utca Csáktornya

Épület és mulakatos:

Horváth István Csáktornya

Férfi szabók:

Ivacsics Ignác, Csáktornya

Férfi és női divatárúk:

Zrinyi Viktor, Csáktornya

Fűszerkereskedések:

Todor R. utóda, Csáktornya
Gráner Testvérek, "
Mráz testvérek, "
Ifj. Premecz Miklós, Perlak
Sostarics Pál, Szombathely
Szeiverth Testvérek Vesseliényi-utca

Kávéházak:

Hajas József, Csáktornya
Horváth Géza, "
Gerstmann Lipót, "

Képfestő:

Scheiber Mór, Csáktornya

Kőfaragó és sirkő készítő:

Tersztenyák Bódog, Csáktornya

Likörgyár:

Hochsinger M. és fiai Csáktornya
készíti a híres »Glória« sósboroszert
12 üveg bérmentve 5 korona

Mészáros:

Nuzsy Mátyás, Csáktornya

Órás és ékszerész:

Pollák Bernát, Varazdín

Pezsgőgyár:

Muraközi pezsgőgyár, Csáktornya

Pék:

Stolzer József, Csáktornya

Rőfőskereskedő:

Hirschsohn Testvérek, Csáktornya

Szobafestő és mázoló:

Vidovics János Csáktornya

Szállító és desz kakeresk.

Löbl Mór és fia, Csáktornya

Tejet és tejtermékeket

Csáktornyára házhoz szállít
Bányavári gazdaság.

Üveg és porcellánkeresk:

Todor. R. utóda, Csáktornya.

Uri- és női divat, játék és diszmuáruk:

Kelemen Béla, Csáktornya

Vaskereskedés:

Prostenik Gusztáv, Csáktornya
Beryák Károly, utóda "

Vászonkereskedő:

Szivonesik Antal, Csáktornya

Vendéglők:

Hajas József, Csáktornya
Pecornik Ottó, "
Hencsey Gábor, "
Antonovics József, "
Becsey Albert, "
Horváth Mihály (Fehér galamb) "
Horváth Géza, "
Kelemen Imre, "
Mráz Jenőné, "
Prusztz Alajos, "
Deutsch Zsigmond, "
Schlesinger Mór, "
Mihálics Ferencz, "
vendéglő a vasúthoz Szabolciza
Singer Salamon, Stridó
Kalchbrenner Ferencz, Stridó

Zongora készítő, hangoló és raktáros:

Wogrinesics Ferencz, Nagykanizsa
Erzsébet királyné-tér 10.

9-13

Könyv-papír- és zeneműkereskedés, könyvnyomda, könyvkötészet: Strausz Sándor Csáktornya.

Házeladás.

Csáktornyán a Festetics-utczában
levő Raák-féle

h á z

558 2—2 eladó. Bővebbet

Raák Adolf Kassa.

Bischitzky Miksáné, Nagykanizsa.

Nagy választék új és átjatszott
zongorák, pianinók, fushar-
moniumok és cimbalmokban
Részletfizetésre is!

Hangszerek bérbé adatkak. 994 14-20

Tisztíts csak

Globusz

fémfiszító kivonat

AGRARIA

MAGYAR GÉPFORGALMI RÉSZV. TÁRS.

Benzinmotorok

Benzincséplők

Malomberendezések stb.

Kérjen minden gazda
árjegyzéket

Levélczim: 872 36—52

„AGRARIA“ Budapest, Váci-út 2.

DÁRIUS

Hántoló és hegyező-gép.
Törvényesen védett (n
fekvő szerkezettel, mun-
kahözben szabályozha-
tó surlaköpennyel és
surla- verőkkel. ✿ ✿

Kérjen áratat.

**Schvarcz József
és Társa**
műszaki iroda és raktár.
Gépszijgyár. Budapest
V, Váci-körút 26.

864 35—52